

KS 2003-06-18

Ärende 22

**Riktlinjer för satsningen på
Stadsdelsförnyelse – för ökad
delaktighet och en långsiktigt positiv
utveckling i Stockholms ytterstad**

**Ytterstadens förnyelse
Framställan från
integrationsnämnden**

Ewa Samuelsson (kd)

Förslag till beslut

1. att i huvudsak godkänna förslaget till riktlinjer för satsningen på Stadsdelsförnyelse – för ökad delaktighet och en långsiktigt positiv utveckling i Stockholms ytterstad,
2. att föreslå kommunfullmäktige besluta att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda bostadsbolagens möjligheter att göra investeringar i närområdet utanför egen tomtmark,
3. att föreslå kommunfullmäktige besluta ge Kommunstyrelsen i uppdrag att leda en översyn av stadsplanering, infrastruktur, arkitektur, bostads- och näringslivsstruktur, kommunikationer mm i Stockholms miljonprogramsområden,
4. att anföra följande:

Utifrån erfarenheterna och utvärderingen av Ytterstadssatsningen finns mycket att lära. Bland det mest angelägna är att alla aktörer och förvaltningar inom staden omfattas av de mål som läggs fast. Särskilda medel avsatta för Stadsdelsförnyelse bör enbart vara det som görs vid sidan om den ordinarie verksamheten för stadsdelsutveckling.

Miljonprogramsområdena måste få en radikal förnyelse

Av de 24 storstadsområden i landet som ingått i den s k storstadssatsningen är 22 miljonprogramsområden. I de flesta av dessa områden har en mängd projekt förekommit. Många av projekten har varit en framgång, t ex många arbetsmarknadsprojekt. I allmänhet har resultaten varit en framgång för individerna som deltagit men inte för området. Många av dem som utbildats och fått ett jobb har flyttat ifrån området. In flyttar nya familjer som ofta står ännu längre från arbetsmarknaden än de som flyttat till andra områden.

De projekt som avser fysisk förnyelse har till största delen varit normal upprustning. Inga större förändringar av områdenas infrastruktur och bebyggelse har skett. Innerstaden byggs om och förnyas kontinuerligt medan miljonprogramsområdena i stora drag fått vara oförändrade sedan de byggdes.

Helhetssyn – inte lapptäcke

Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att leda en översyn av stadsplanering, infrastruktur, arkitektur, bostads- och näringslivsstruktur, kommunikationer mm i Stockholms miljonprogramsområden. De invånare som idag bor i miljonprogramsområdena har självfallet synpunkter på vad som behöver förbättras i "vardagsmiljön". Men det är viktigt att de boendes synpunkter kombineras med vad arkitekter och stadsplanerare anser. Miljonprogramsområdena byggdes ju som "kalhyggen" utan att det fanns några boende som kunde komma med synpunkter. Det är därför viktigt att stadens centrala nämnder och förvaltningar inser vikten av en radikal översyn av arkitektur och infrastruktur i miljonprogramsområdena.

Bland det som på lång sikt behöver åtgärdas finns flera gemensamma drag för miljonprogramsområdena:

- ? Stora sammanhängande bostadsområden med dominans av kommunalt ägda hyresbostäder.
- ? För få företag och andra arbetsplatser.
- ? Grönområden som isolerar områdena från villaområden och arbetsplatsområden.
- ? Huvudsakligen radiella förbindelser med Stockholms innerstad, få tvärförbindelser som kan förbinda områdena med intilliggande villaområden eller äldre förortsområden.
- ? För liten skillnad mellan "privat" och "offentlig" miljö. Områdena får oftast karaktären av stora sovstäder.
- ? Få "statusanläggningar" som kan locka innerstadspublik till olika former av kulturella, idrottsliga eller andra evenemang.
- ?

En följd av få arbetsplatser och företag i områdena är att exempelvis bankservicen är dålig. Också dagligvaruhandel och andra typer av service försämras av samma skäl.

Tre-kärnigt Stockholm

Ett tre-kärnigt Stockholm kunde vara utgångspunkt för en sådan översyn. Kista Science City kunde bli den nordliga kärnan i en "bandstad" från Kista till Hässelby. Södervisionens centrum ligger i Skärholmen med en förlängning ända fram till Farsta. Det är synnerligen viktigt att förnyelsen i dessa områden tar sikte på företagsetableringar som ökar andelen arbetsplatser. Då ökar också behovet av service av olika slag, vilket ger fler lokala arbetstillfällen. Samtidigt bör man eftersträva blandade upplåtelseformer i alla miljonprogramsområden. Och därför bör bostadsrättsomvandlingen i ytterstaden få fortsätta.

Bostadsbolagens investeringar i närområdet

I integrationsförvaltningens förslag till remissvar påpekas vikten av en friare användning av medlen från de kommunala bostadsbolagens sida. *"Denna typ av insatser utanför huset och tomten" kan i sig bara leda till en nöjdare kundkrets samt med stor sannolikhet bidra till ett*

ökat fastighetsvärde...” Det bör därför utredas om inte bostadsbolagen kan göra insatser utanför sin tomtmark. Det skulle också stämma med vad bostadsminister Löwdén skrev i den bostadspolitiska propositionen. Där framhålls att bostadsmiljön inte bara gäller lägenhetens och husets insida utan också den yttre bostadsmiljön. Tryggare vägar till tunnelbanestationen, vackrare omgivningar, bättre belysning av småvägar från husen är sådana insatser som skulle öka bostadshusens värde och därmed gynna de kommunala bostadsbolagen. Vad gäller den fysiska miljön bör också en trygghetsaspekt lyftas in. Erfarenheterna visar att man med små åtgärder kan förbättra den fysiska miljön för att åstadkomma en ökad trygghet för de boende.

Om det skulle visa sig finnas juridiska hinder för en friare användning av medel för upprustning av den yttre miljön, bör Stockholms stad vända sig till statsmakterna för att få till stånd lag- eller regeländringar.

Koncentrera stadsdelsförnyelsen

Under remissomgången har flera instanser påpekat att riktlinjerna öppnar fältet för i princip allt som inte är stadsdelens ordinarie verksamhet. En så öppen skrivning om syftet med projektet riskerar att skapa falska förhoppningar bland dem som ansöker om stöd, vilket skulle vara mycket olyckligt. Man kan konstatera att staden tvingas förändra innehållet i ytterstadssatsningen för att kompensera det faktum att regeringen valt att inte fortsätta sin storstadssatsning. För att göra detta lyfts därför sociala åtgärder liksom arbetsmarknadsåtgärder in. Jag anser att Stadsdelsförnyelsen främst bör ta sikte på de strukturer när det gäller arbete och utbildning som förhindrar en positiv utveckling. På lång sikt är det ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen som skapar förutsättningar för en positiv utveckling i Stockholms ytterstad.